

123/19.08.2015

**Către: Complexul Energetic Oltenia
Sucursala Divizia Minieră Târgu-Jiu
UNITATEA MINIERĂ DE CARIERĂ ROȘIA**
În atenția: Domnului Ion Guran, Șef UMC Rosia
Spre știință: Domnului Ion Cocolea, Șef Serviciu Investiții Cadastru Redări
Fax: 0374 176 014

Stimate Domnule Șef al UMC Roșia,

În răspuns la invitația la dezbateră publică din 19.08.2015, ce va avea loc la sediul Primăriei Comunei Fărcășești, invitație transmisă cu nr. 17162/06.08.2015, vă comunicăm punctul nostru de vedere privind *Raportul la studiul de impact asupra mediului - continuarea lucrărilor miniere în perimetrul de licență al UMC ROȘIA, propus a fi amplasat în extravilanul/intravilanul comunei Fărcășești, județul Gorj.*

1. Referitor la regimul ocupării suprafețelor împădurite de către proiect, cap. 1.4. *Descrierea proiectului și descrierea etapelor acestuia:*

„Conform Codului silvic (Legea 46/2008), Art. 36, Art. 37 și Art 39, există două posibilități pentru schimbarea modului de folosință a terenurilor cuprinse în fondul forestier național :

- scoatere definitivă a unor terenuri din fondul forestier național cu defrișarea vegetației forestiere;

- ocuparea temporară a unor terenuri din fondul forestier național, cu defrișarea vegetației forestiere (variantea recomandată - condiționată de acordul ocolului silvic ce asigură administrarea).”

Deoarece terenurile despădurite vor fi imposibil de readus la stadiul anterior proiectului, considerăm drept nefondată recomandarea variantei ocupării temporare. În sprijinul acestei afirmații aducem următoarele argumente:

- Cap. 4.1.4. *„Prognozarea impactului, > Etapa de exploatare a extrasului geologic”* debutează cu mențiunea *“Condițiile hidrogeologice în care se situează marea majoritate a zăcămintelor de lignit din Oltenia fac ca exploatarea stratelor cu importanță economică să fie condiționată de asecarea acviferelor din vecinătatea lor”*. Așa cum documentul o prezintă, asecarea atrage după sine: 1. modificări în structura bilanțului hidric global din zonă; 2. Scoaterea din circuitul alimentării cu apă a unor surse și rezerve de ape subterane; 3. Afectarea potențialului de refacere hidraulică a acviferelor drenate;
- Cap. 4.5.6. *„Informații despre speciile locale de ciuperci - cele mai valoroase specii care se recoltează în mod obișnuit, resursele acestora”* debutează cu mențiunea *„Prin tăierea pădurilor din perimetrul de exploatare minieră, ecosistemele forestiere respective vor fi distruse, împreună cu toate componentele sale”;*
- Cap. 1.4.3. *„Activitatea propusă pe perioada 2013-2019”* indică *scoaterea definitivă din circuitul silvic a terenurilor împădurite și nu ocuparea temporară.*

2. Referitor la poluarea fonică și la poluarea aerului cu pulberi în suspensie, solicităm carcasarea tuturor utilajelor generatoare de pulberi, precum și acoperirea depozitelor de cărbune cu construcții de tipul cupolă – tehnologii disponibile la scară largă și utilizate în multe țări pentru protejarea populației și a mediului natural. În sprijinul acestei solicitări aducem următoarele argumente prezentate în Raport:

Fundația Greenpeace CEE România
București, Ing. Vasile Cristescu, nr. 18, sector 2
Tel./Fax: +40 31 435 57 43
E-mail: info@greenpeace.org
www.greenpeace.ro

- Cap. 1.8.2. „Caracterizarea nivelului de zgomot la limita zonei locuite”, subcapitolul II. „Etapa de exploatare a extrasului geologic” se încheie menționând depășirea valorilor legale: „Din monitorizarea U.M.C. ROȘIA pentru evaluarea nivelului de zgomot la limita locuită (zona nordică a perimetrului – sursa de zgomot benzi transportoare) rezultă următoarele concluzii: → zona depozitului de cărbune nivelul de zgomot depășește valoarea limită admisă în luna martie; → zona banda T19 nivelul de zgomot depășește valoarea limită admisă în luna mai și iunie”;
- Din Tabelul 9 MONITORIZARE NIVEL ZGOMOT, ACTIVITATE MINIERĂ 2014 lipsesc un număr important de informații. Spre exemplu, în punctul de măsurare Zona Estică a Dep. de Carbune (Școală) este consemnată valoarea înregistrată într-o singură lună din cele unsprezece aferente seriei de date. Valorile înregistrate în punctul respectiv de măsurare sunt cu atât mai importante cu cât punctul se învecinează cu școala, iar unica valoare prezentată în tabel se apropie de limita LMA conf. STAS 10009/88, de 50 dB;
- Tabelul 10, INFORMAȚII DESPRE POLUAREA FIZICĂ GENERATĂ, contrazice realitatea argumentată în paragrafele citate mai sus, menționând că „distanța față de zonele locuite nu pune probleme deosebite privind depășirea nivelului de zgomot admis”, concluzionând că nu sunt necesare măsuri speciale, ci este suficientă folosirea în parametri normali a utilajelor.
- Cap. 1.8.3. „Măsurile pentru protecția împotriva zgomotului și vibrațiilor”, menționează că „în cazul în care nivelurile de zgomot previzibile în apropierea clădirilor protejate combinate cu nivelurile surselor de zgomot, pot depăși nivelurile limita conform STAS 10009/88, se recurge la una sau mai multe măsuri de protecție”. Susținem că se impune de la bun început carcasarea tuturor utilajelor generatoare de pulberi, precum și acoperirea depozitelor de cărbune cu construcții de tipul cupolă;
- Cap. 4.2.2.2. „Caracterizarea surselor de poluanți atmosferici aferente obiectivului”, la subcap. „Etapa de exploatare a extrasului geologic”, menționează în rândul punctelor mai importante de manifestare a fenomenului de poluare spațiile pentru depunerea cărbunelui în depozit și expediția sa, adică inclusiv cel din vecinătatea școlii și a locuințelor;
- În cadrul aceluiași subcapitol, la punctul A. „Utilajele fixe aferente procesului tehnologic”, subpunctele b. Pe traseul de benzi, c. Deversare în punctele de producție (concentrare a producției) și d. În depozitul de cărbune prezintă o întreagă serie de motive ce confirmă necesitatea încapsulării echipamentelor generatoare de zgomot și de pulberi în suspensie;
- La pagina 150, în subcapitolul „Cuantificarea emisiilor rezultate în urma activității de exploatare lignit”, Raportul menționează că „monitorizarea nivelului de pulberi sedimentabile în Bazinul minier Rovinari s-a efectuat la limita funcțională a surselor de zgomot specifice activității miniere conform tabelului anexat”. Susținem că monitorizarea pulberilor trebuie extinsă la nivelul întregii zone, deoarece pulberile în suspensie migrează pe calea aerului dincolo de limitele indicate în Raport. Același subcapitol menționează: „Conform monitorizării prezentate C.M.A a fost depășită în 2 puncte de monitorizare din 11 totale la nivel de bazin minier astfel: - depozit cărbune Roșia în lunile martie, aprilie și mai; - depozit Cărbune (Școala) Roșia în luna octombrie”;
- Cap. 4.2.3.2. „Evaluarea riscului potențial al poluanților pentru sănătatea umană” menționează că „populația va putea fi afectată numai de cumularea efectului poluanților emiși în activitatea de exploatare lignit cu producerea energiei în termocentrale”. Contrazicem această afirmație, amintind de depășirea nivelurilor

admise de zgomot, precum și de nivelul ridicat de pulberi în suspensie în zona depozitelor de cărbune și a benzilor transportoare, elemente ce se învecinează parțial cu zonele locuite;

- Susținem că subcapitolul 4.2.4.3. „Măsurile de diminuare a poluării aerului în condiții de dispersie nefavorabile” trebuie să cuprindă carcasarea utilajelor generatoare de pulberi și nu soluția propusă la acest moment în Raport – „*instalațiile de stropire din zona de expediție cărbune*”;
- Cap. 9.5. „Măsurile de diminuare a impactului pe componente de mediu”, menționează drept măsură „*captarea la sursă a prafului prin carcasarea utilajelor generatoare de pulberi*”. Solicităm completarea acestei formulări în următoarea formă: „*captarea la sursă a prafului prin carcasarea **tuturor** utilajelor generatoare de pulberi, **inclusiv a depozitelor de cărbune***”.

3. Considerăm că Raportul prezintă doar parțial impactul asupra sănătății populației, afirmație pe care o susținem cu următoarele argumente:

- Cap. 4.2.3. „*Prognozarea poluării aerului*”, în subcapitolul „*Etapa de exploatare a extrasului geologic*”, menționează că „*impactul asupra aerului produs de activitățile de exploatare a cărbunelui în perimetrul minier Rovinari, **este local, temporar și se referă la: [...]***”. Susținem că Raportul trebuie să asocieze proiectul în mod clar cu efectele folosirii cărbunelui drept combustibil asupra sănătății. Astfel, efectele reale ale proiectului ce face obiectul Raportului sunt toate cele de la cap. 4.2.3.2. Formularea actuală din Raport induce publicul în eroare, oferind impresia falsă a unor riscuri minime: „*Populația va putea fi afectată numai de cumulara efectului poluanților emiși în activitatea de exploatare lignit cu producerea energiei în termocentrale*”. Considerăm că formularea corectă față de locuitori ar fi următoarea: **Deoarece efectul cumulat este o certitudine, starea de sănătate a populației va fi în mod inevitabil afectată.** Pe termen lung, emisiile periculoase pentru sănătate se vor propaga pe arii extinse. Pulberile în suspensie, NOx, SO2 și celelalte emisii rezultate prin folosirea lignitului drept combustibil vor afecta sănătatea locuitorilor pe distanțe de zeci de kilometri în jur, cauzând afecțiuni la nivel cardio-vascular, cerebral, pulmonar, probleme în dezvoltarea fătului, încetinirea dezvoltării plămânilor la copii etc. Susținem **că evaluarea trebuie să prezinte estimări ale cantităților de emisii toxice rezultate din folosirea drept combustibil a volumului de lignit ce urmează a fi extras din cariera Roșia.**
- Una dintre concluziile subcapitolului 4.7.11. „*Informații despre rata îmbolnăvirilor la nivelul locuitorilor este aceea că starea de sănătate nu poate evolua în sens negativ în situația în care expunerea comunală (așa cum este prognozată în prezentul studiu) nu se modifică în sensul creșterii intensității, frecvenței și duratei acesteia*”. Considerăm neadeverată această apreciere, deoarece folosirea lignitului drept combustibil în termocentrale va continua să adauge presiune pe starea de sănătate a populației, din două direcții majore: emisiile toxice transmise pe calea aerului și contribuția la schimbările climatice. **Considerăm oportună cercetarea stării de sănătate a populației locale cu vârste de până la 35 de ani, a căror dezvoltare a avut loc pe fondul folosirii lignitului drept combustibil în zonă.**

4. Referitor la impactul asupra climei, considerăm că acesta nu a fost realmente evaluat, din următoarele motive:

- Capitolul 4.2.2.1 „*Identificarea surselor de poluanți atmosferici aferente obiectivului*” menționează că „*În evaluarea impactului lucrărilor de exploatare de*

lignit ce fac obiectul prezentului studiu a fost luat în considerație și impactul indirect rezultat din procesele de ardere a combustibililor fosili prin emisiile de GES”.

Această afirmație este contrazisă în fraza imediat următoare: „*Emisiile de poluanți nu pot fi cuantificate deoarece CE Oltenia livrează cărbune mai multor beneficiari la nivelul țării (CET Oradea, CET Arad, CET Timișoara, RAAN, CET Govora, UATA Motru)*”. Considerăm că se impune estimarea emisiilor GES pe baza volumului de lignit ce urmează a fi extras din cariera Roșia conform proiectului în dezbatere;

- Cap. 4.9. „*Impactul activității de exploatare lignit asupra climei*” oferă o motivație falsă pentru evitarea estimării impactului climatic: „*Industria energetică este reprezentată pe întreg teritoriul țării, de unitățile de producere a energiei termice și electrice din lignitul exploatat în Bazinul Minier Oltenia, ca urmare emisiile de gaze cu efect de seră nu au putut fi cuantificate iar impactul prezentat în continuare are caracter general (conform literaturii de specialitate)*”. **În realitate, estimarea emisiilor GES este posibilă**, pe baza volumului de combustibil estimat a fi extras și livrat, corelat cu parametrii de funcționare ale unităților energetice menționate și cu istoricul emisiilor acestora, disponibil în registrul național de emisii;
- Cap. 4.10. „*Cumularea impactului lucrărilor de exploatare lignit în perimetrul minier cu alte lucrări de exploatare lignitului din zonă*”, litera g. „*Impactul cumulat asupra climei*” nu oferă nici o estimare reală a impactului, ci doar aceeași motivare a lipsei evaluării, de la punctul anterior. Așa cum este menționat și în Raport, sectorul termo are cel mai important impact asupra climei dintre toate sectoarele economice, prin urmare considerăm inacceptabilă mențiunea că emisiile GES nu au putut fi cuantificate. **Solicităm refacerea capitolului referitor la impactul proiectului asupra climei, astfel încât acesta să ofere publicului estimări reale, inclusiv evaluarea impactului cumulat al activității în cele 6 UMC din Bazin;**
- Din motivele deja expuse, considerăm neadevărată afirmația „*în evaluarea impactului lucrărilor de exploatare lignit ce fac obiectul prezentului studiu a fost luat în considerare și impactul indirect rezultat din procesele de ardere a combustibililor fosili prin emisiile de GES*”, informație oferită în cap. 9.6. „*Concluziile majore care au rezultat din evaluarea impactului asupra mediului*”. **În realitate, nu au fost realizate aceste estimări.**

5. Referitor la impactul proiectului asupra calității vieții locuitorilor din zonă, subliniem următoarele:

- Extinderea carierei va avea drept efect negativ secarea fântânilor din satele învecinate: „*Efectul negativ al asecării observant uneori imediat prin coborârea nivelului apei și chiar secarea fântânilor din satele învecinate*”;
- Cap. 4.10. „*Cumularea impactului lucrărilor de exploatare lignit în perimetrul minier cu alte lucrări de exploatare a lignitului din zonă*”, litera e. *impactul cumulat asupra așezărilor umane*”, menționează că „*Principala formă de impact care poate avea efecte cumulative este consecința modificării bilanțului hidric local, scăderea apei în fântânile populației. Localitățile unde locuitorii sunt afectați de scăderea nivelului apei freatică au fost racordate la rețelele de alimentare cu apă ale incintelor miniere*”. Considerăm că este necesar **să se precizeze cum vor fi aprovizionați cu apă locuitorii după încetarea activității UMC. Este necesară această clarificare, deoarece carierele au o durată limitată de operare.**
- Cap. 4.7.5. „*Impactul potențial al proiectului asupra condițiilor economice locale, piața de muncă, dinamica șomerilor*” prezintă o serie de „*beneficii importante*

asupra economiei și comunității locale”. O parte dintre acestea contrazic vădit realitatea: „îmbunătățirea calității mediului” sau „creșterea potențială a valorii proprietăților”. Mediul va fi afectat negativ în mod iremediabil, conform celor prezentate în Raport, iar prin exproprierile forțate proiectul va încălca unul dintre drepturile garantate de societate – dreptul de proprietate. Publicul trebuie informat corect asupra faptului ca CEO urmărește exproprierea terenurilor dorite și nu oricum, ci uzând de statutul de cauză de utilitate publică, statut acordat în mod îndoielnic și contestat de către o parte a populației. Acest artificiu va permite CEO să exproprieze la valori impuse unilateral, dincolo de interesul proprietarilor. Susținem că acordarea statutului de utilitate publică pentru extragerea lignitului a fost făcută nefundamentat, iar pentru argumentare aducem exemplul Cehiei. Această țară, al cărei sistem energetic depinde într-o mult mai mare măsură de cărbune decât al României, își protejează prin lege propriii cetățeni împotriva exproprierilor pentru extinderea carierelor de cărbune. În concluzie, nu poate fi vorba despre creșterea valorii proprietăților, ci din contra, despre exproprieri forțate. **Solicităm menționarea în mod expres a faptului că CEO urmărește exproprierea pentru cauză de utilitate publică;**

- Aceleași argumente de la punctul anterior contrazic și formularea “*tranzacții reciproc avantajoase,*” de la cap. 4.7.12.”*Măsuri pentru diminuarea impactului proiectului asupra mediului natural și economic*”;
- Pentru toate motivele deja expuse, considerăm neadevărată afirmația că „*Expunerea comunității la impactul datorat amplasării și funcționării celor șase cariere este comparativ nesemnificativă*”.

Vă rugăm să consemnați în procesul-verbal al dezbaterii publice toate aspectele menționate în prezentul document, alături de celelalte opinii exprimate de către participanții la dezbateri.

De asemenea, vă rugăm să ne comunicați în copie procesul-verbal al dezbaterii.

Menționăm ca vom comunica acest punct de vedere și către Agenția pentru Protecția Mediului Gorj.

Vă mulțumim pentru oportunitatea oferită de a participa la consultări.

Cu stimă,

Ionuț Cepraga

Coordonator de campanii